

Katarzyna Dumieńska

Absolwentka Stacjonarnych Studiów Prawa Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, Uniwersytet Wrocławski, magistrantka w Katedrze Prawa Finansowego, Sekretarz Koła Naukowego Prawa Finansowego w roku akademickim 2008/2009 i 2009/2010

Bankowy Fundusz Gwarancyjny w sieci bezpieczeństwa finansowego w Polsce

Skutkiem intensyfikacji globalizacji oraz liberalizacji rynków finansowych stał się wzrost znaczenia aspektu bezpieczeństwa owych rynków, rozumianego jako zdolność do niezagrożonego rozwoju¹. Inaczej rzecz ujmując, system finansowy posiadający przymiot bezpiecznego, cechuje się również stabilnością, a zatem zdolnością do zachowania płynności finansowej oraz pokrywania strat i ryzyka z funduszy własnych przez poszczególne jednostki – oznacza więc sytuację, w której system finansowy działa prawidłowo (bez zakłóceń wypełnia swoje funkcje)². Biorąc pod uwagę chociażby tzw. zjawisko zawodności rynku³, integralną częścią infrastruktury finansowej większości krajów jest sieć bezpieczeństwa finansowego, na którą składa się zespół norm prawnych i instytucji oraz ich wzajemnych powiązań lub zależności działających w określonym otoczeniu prawnym⁴.

Celem nadrzędnym instytucji *safety net* jest ograniczenie częstotliwości i skali zakłóceń w systemie finansowym oraz łagodzenie skutków w przypadku ich

¹ Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 166.

² Ibid., s. 170.

³ W gospodarce rynkowej rynek i mechanizmy z nim związane wymuszają efektywność gospodarowania i racjonalność zachowania się uczestników gry rynkowej, nie zapewniają jednak stabilności systemu finansowego, patrz: L. Pawłowicz, R. Wierzba, *Sieć bezpieczeństwa a integracja rynków finansowych w Unii Europejskiej*, Bank i Kredyt 2007, nr 8-9, s. 3.

⁴ O. Szczepańska, *Rola banku centralnego w sieci bezpieczeństwa finansowego*, Bezpieczny Bank 2007, nr 2-3, s. 61.

wystąpienia⁵. Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że wypełnianie podstawowych celów postawionych przed tymi elementami, tj. ochrona klientów instytucji finansowych oraz utrzymanie zaufania do całego systemu bankowego, nie oznacza, iż każda z tych instytucji z osobna oraz system jako całość są odpowiedzialne za stabilność finansową – podnosi się bowiem, że instytucje te jako całość współdziałają na jej rzecz⁶. Konstrukcja zaś efektywnego systemu *safety net* jest trudna tak na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym, gdyż wymaga uwzględnienia odpowiednich proporcji pomiędzy protekcją, regulacjami a dyscypliną rynkową, aby do minimum ograniczyć negatywne konsekwencje sytuacji kryzysowych⁷. Wśród nich wymienia się najczęściej zjawisko pokusy nadużycia, ponieważ świadomość istnienia dodatkowych mechanizmów zabezpieczających zdejmuje z banków i innych instytucji finansowych oraz ich klientów część odpowiedzialności za ich działania⁸.

W szerokim rozumieniu sieć bezpieczeństwa finansowego obejmuje całość kształt instytucji i regulacji służących ochronie przed skutkami niewypłacalności instytucji finansowych, w szczególności banków jako najważniejszych pośredników finansowych⁹. Sieć bezpieczeństwa opiera się przy tym na trzech najważniejszych elementach: nadzorze nad instytucjami finansowymi, instytucji pożyczkodawcy ostatniej instancji i systemie gwarantowania depozytów¹⁰.

⁵ O. Szczepańska, P. Sotomska-Krzystofik, M. Pawliszyn, A. Pawlikowski, *Instytucjonalne uwarunkowania stabilności finansowej na przykładzie wybranych krajów*, Materiały i Studia 2004, nr 179, s. 5.

⁶ O. Szczepańska, op. cit., s. 62.

⁷ B. Zdanowicz, *Podstawowe dylematy i kryteria wyboru formuły systemu gwarantowania depozytów w świetle teorii i doświadczeń międzynarodowych*, Bezpieczny Bank 2007, nr 1, s. 23.

⁸ Ibid., s. 23 i n.

⁹ A. Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej*, op. cit., s. 193.

¹⁰ Często do *safety net* zalicza się również rząd jako główny podmiot regulacji systemowych i dysponent środków publicznych, którego działania nie przyjmują generalnie sformalizowanej postaci, a które sprowadzają się do ponoszenia kosztów fiskalnych przywracania stabilności finansowej. Szerzej na ten temat: O. Szczepańska, *Podstawowe przesłanki, założenia i struktura sieci bezpieczeństwa finansowego w świetle teorii i doświadczeń międzynarodowych*, Bezpieczny Bank 2005, nr 1, s. 24.

Obecność systemu gwarantowania depozytów w sieci bezpieczeństwa finansowego i uzyskanie korzyści w postaci utrzymania stabilności systemu bankowego, a w konsekwencji całego systemu finansowego, osiągane są w tym zakresie niejako pośrednio, ponieważ bezpośrednim uzasadnieniem powołania do życia systemów gwarantowania jest w głównej mierze ochrona klientów gromadzących w bankach swoje oszczędności. Odpowiednie wykorzystanie określonych instrumentów i mechanizmów (m.in. wprowadzenie powszechnego charakteru systemów czy minimalizowanie zjawiska pokusy nadużycia) umożliwia w konsekwencji istotne ograniczenie ryzyka systemowego. System gwarantowania depozytów może ponadto pełnić aktywną rolę w przeciwdziałaniu zjawiskom kryzysowym, podejmując nie tylko działania interwencyjne, ale także prewencyjne (będąc zaprojektowany jako instytucja *risk minimizer*), bądź też spełniać rolę bierną, ograniczając się do wypełniania funkcji *pay box*¹¹. Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że o roli systemów gwarantowania depozytów w sieci bezpieczeństwa finansowego decyduje zakres uprawnień im przyznanych, a klarowność tych uprawnień wzmacnia stabilność systemu finansowego¹². Znamiennej cechą takich czy innych rozwiązań ma być jednak zawsze wpływ systemów gwarantowania depozytów na umacnianie wiarygodności banków poprzez ograniczanie występującego w ramach całego systemu bankowego ryzyka oraz jego rozprzestrzenianie się na inne gałęzie gospodarki¹³.

Klasyczną funkcję pożyczkodawcy ostatniej instancji realizowanej w ramach *safety net* wypełnia bank centralny, mając najdłuższą historię na rzecz stabilności finansowej. W odróżnieniu jednak od instytucji nadzoru finansowego i systemów gwarantowania depozytów, dla których uczestnictwo w *safety net* jest podstawowym zadaniem, banki centralne spełniają inne funkcje, do których to wypełnia-

¹¹ A. Jurkowska-Zeidler, op. cit., s. 196.

¹² T. Obal, H. Polijaniuk, *Polski system gwarantowania depozytów w świetle „Wytocznych Financial Stability Forum” w sprawie tworzenia efektywnego systemu gwarantowania depozytów*, Bezpieczny Bank 2002, nr 1, 71.

¹³ P. Zawadzka, *System gwarantowania depozytów*, (w:) E. Fojcik-Mastalska (red.), *Prawo bankowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009, s. 175.

nia zostały powołane w pierwszej kolejności, gdzie stabilność finansowa traktowana jest jako warunek sprzyjający realizacji ustawowego celu w postaci utrzymania stabilności cen¹⁴. Funkcja pożyczkodawcy ostatniej instancji, nazywana współcześnie awaryjnym wsparciem płynnościowym, oznacza w istocie dyskrecjonalne zasilanie w płynność całego systemu bankowego lub poszczególnych instytucji uznawanych za wypłacalne, przeżywające jednak spadek płynności z powodu nagłego spadku zaufania klientów, szczególnie w sytuacji masowego wycofywania depozytów¹⁵.

Instytucje nadzoru nad jednolitym rynkiem finansowym koncentrują zaś swoją aktywność na etapie zapobiegania destabilizacji m.in. systemu bankowego, monitorując sytuację finansową banków oraz nadzorując ich działalność, przede wszystkim z punktu widzenia kształtowania się ryzyka bankowego oraz przestrzegania przez banki regulacji ostrożnościowych¹⁶.

Jednocześnie jednorodne cele wypełniane przez instytucje będące częściami składowymi sieci bezpieczeństwa finansowego nie są równoznaczne z jednokową instytucjonalną organizacją i zakresem realizowanych zadań i działań pomocowych, a każdy kraj zachowuje określoną specyfikę w tym zakresie. Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy wskazuje się m.in.: uwarunkowania historyczne, strukturę systemu finansowego, poziom rozwoju rynku finansowego, stanowisko władz kraju wobec problemu wolności gospodarczej i protekcji ze strony państwa¹⁷. Powyższej tezie nie przeczy także i przypadek polskiej sieci bezpieczeń-

¹⁴ O. Szczepańska, op. cit., s. 63.

¹⁵ A. Jurkowska-Zeidler, op. cit., s. 199.

¹⁶ W. Baka, Wprowadzenie, (w:) W. Baka i in. (red.), *Systemy gwarantowania depozytów w Polsce i na świecie*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2005, s. 16.

¹⁷ B. Zdanowicz, op. cit., s. 24.

stwa finansowego, którą tworzą: Narodowy Bank Polski¹⁸, Komisja Nadzoru Finansowego¹⁹ oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny²⁰.

Sieć bezpieczeństwa finansowego powinna być przy tym tak zaprojektowana, by każda instytucja ją tworząca posiadała jasno określone zadania, komplementarne wobec innych i w efekcie składające się na kompleksowy proces wspierania stabilności finansowej²¹. Podkreślenia wymaga jednak, iż nie ma w tym zakresie rozwiązania optymalnego, natomiast podstawowym warunkiem prawidłowego funkcjonowania *safety net* jest określenie zasad współpracy działających w jej ramach niezależnych instytucji na rzecz wspólnego celu²². Programowa współpraca między poszczególnymi ogniwami sieci bezpieczeństwa finansowego podnoszona jest w konsekwencji do rangi istotnej cechy jej funkcjonowania; wskazuje się ponadto, iż realizuje się ona na różnych etapach zagrożenia stabilności systemu finansowego i obejmuje fazy zapobiegania, zarządzania oraz rozwiązywania sytuacji kryzysowych²³. Polski system gwarantowania depozytów posiada przy tym kompetencje i obowiązki podejmowania działań na każdym etapie eliminowania sytuacji kryzysowych²⁴.

Funkcje wypełniane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, mające znaczenie dla sieci bezpieczeństwa finansowego, składają się na triadę uprawnień: gwarancyjną, pomocową, a także analityczno-kontrolną.

¹⁸ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tj. Dz.U. z 2005 r., Nr 1, poz. 2 ze zm.).

¹⁹ KNF funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. Nr 157, poz. 1119 ze zm.).

²⁰ Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (tj.: Dz.U. z 2009 r., Nr 84, poz. 711 ze zm.), zwana dalej ustawą o BFG (tj. BFG stanowi przy tym element polskiej sieci bezpieczeństwa finansowego w zakresie sektora bankowego, uczestników rynku kapitałowego zabezpiecza zaś system rekompensat dla inwestorów, zarządzany przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., instytucję uregulowaną ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. Nr 183, poz. 1538 ze zm.).

²¹ O. Szczepańska, op. cit., s. 30.

²² M. Pyła, *Współpraca systemu gwarantowania depozytów z innymi ogniwami sieci bezpieczeństwa finansowego*, Bezpieczny Bank 2007, nr 2, s. 80.

²³ W. Baka, op. cit., s. 17.

²⁴ M. Pyła, op. cit., s. 83.

Rola Bankowego Funduszu Gwarancyjnego kojarzona jest przede wszystkim z jego rolą w zarządzaniu kryzysem w sektorze bankowym. Przepis art. 1 ustawy o BFG w sposób jednoznaczny bowiem potwierdza, iż wprowadzenie obowiązkowego i powszechnego systemu gwarantowania środków spowodować ma stan ochrony środków pieniężnych podmiotów nie posiadających możliwości samodzielnej oceny stanu ryzyka finansowego, które powierzyły środki finansowe bankom jako instytucjom publicznego zaufania²⁵. Zgodnie z treścią przepisu art. 21 ustawy o BFG celem obowiązkowego systemu gwarantowania środków pieniężnych jest zapewnienie deponentom wypłaty (do wysokości równowartości w złotych 50 tys. euro w 100%) środków gwarantowanych w razie ich niedostępności, tj. (zgodnie z przepisem art. 2 pkt 5 ustawy o BFG) w razie sytuacji, w której środki gwarantowane są należne, lecz nie mogą być wypłacone od dnia zawieszenia działalności banków. Spełnienie celu wskazanego w art. 1 ustawy o BFG ma przyczynić się w efekcie do stabilizacji sektora bankowego oraz zachowania wysokiej wiarygodności banków²⁶.

Ustawa o BFG reguluje również inne, niejako pomocnicze działania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, wzmacniające efektywność podstawowej działalności polskiego systemu gwarantowania depozytów rozumianego jako *pay box*. Niezbędna w procesie wypłat środków gwarantowanych jest ścisła współpraca syndyków z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym w procesie upadłości banków. Zgodnie bowiem z przepisem art. 27 ustawy o BFG, syndyk (lub zarządca masy upadłości) jest obowiązany przedstawić w formie pisemnej Funduszowi, w terminie trzydziestu dni od dnia ogłoszenia upadłości banku, wiele szczegółowych danych, zwłaszcza listę deponentów i należną każdemu z nich kwotę środków gwarantowanych. Ustawodawca uregulował również przy tym

²⁵ P. Zawadzka, *Ustawa o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 35.

²⁶ *Ibid.*

sytuację, w której sporządzona przez syndyka lista nie odpowiada wymaganiom przepisu art. 27 ustawy o BFG²⁷.

Równolegle na tym etapie działają też pozostałe instytucje sieci bezpieczeństwa finansowego – w gestii Komisji Nadzoru Finansowego leży bowiem podjęcie decyzji o likwidacji banku, Narodowy Bank Polski dysponuje zaś określonym ustawą instrumentarium w zakresie regulowania płynności w systemie bankowym²⁸.

Polski system gwarantowania depozytów charakteryzuje jednakże również to, iż od początku swego istnienia przypisuje się mu szerokie znaczenie w zakresie przyznanych uprawnień i rodzajów podejmowanych działań. Przed Bankowym Funduszem Gwarancyjnym stawia się bowiem nie tylko cel w postaci wypłaty depozytów gwarantowanych w przypadku upadłości banków – instytucja ta tworzy system gwarantowania depozytów również w znaczeniu szerokim – typu risk minimizer, co oznacza, iż dysponuje także pewnymi instrumentami pomocowymi czy sanacyjnymi, służącymi wsparciu banków zagrożonych brakiem płynności i zapobieganiu ich upadłości i powstaniu kryzysu bankowego²⁹.

W szczególności zatem na podstawie przepisu art. 19 w zw. z przepisem art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy o BFG, Fundusz uprawniony jest do udzielania podmiotom objętym systemem gwarantowania depozytów pożyczek, gwarancji lub poręczeń na warunkach korzystniejszych od ogólnie stosowanych przez banki. Ustawa o BFG zastrzega przy tym, iż w ten sposób uzyskane środki mogą być przez podmioty objęte systemem gwarantowania i przeznaczone wyłącznie na usunięcie niebezpieczeństwa niewypłacalności lub zakup udziałów i akcji banku przez nowych udziałowców lub akcjonariuszy. Bankowy Fundusz Gwaran-

²⁷ Zarząd Bankowego Funduszu Gwarancyjnego odmawia wówczas przyjęcia listy deponentów, zwracając ją syndykowi (zarządcy masy upadłości), o czym niezwłocznie zawiadamia sędziego-komisarza. Syndyk (zarządca masy upadłości) zobligowany jest w takiej sytuacji do usunięcia braków wskazanych przez Zarząd BFG w terminie nie dłuższym niż 7 dni.

²⁸ M. Pyła, op. cit., s. 82.

²⁹ A. Pawlikowski, *Zróżnicowanie systemów gwarantowania depozytów. Analiza różnych wariantów rozwiązań*, Bank i Kredyt 2004, nr 10, s. 9.

cyjny nie posiada przy tym pełnej swobody w zakresie określenia warunków, po których spełnieniu udzielenie pomocy jest możliwe. Niemniej jednak skonstruowanie owych przesłanek w przepisie art. 20 ustawy o BFG na zasadzie katalogu otwartego powoduje, iż w praktyce decyzja Funduszu w zakresie przyznania pomocy nosi cechy dyskrecjonalności. Bankowy Fundusz Gwarancyjny może w konsekwencji wskazać w tym względzie dodatkowe warunki³⁰. Co więcej, sam katalog form, w jakich Bankowy Fundusz Gwarancyjny może tej pomocy udzielić, ma charakter otwarty. Jedynym warunkiem jest, aby środki pieniężne przekazane na rzecz banku na podstawie określonej czynności, miały charakter „zwrotny”³¹. Bankowy Fundusz Gwarancyjny – jako udzielający pomocy – na podstawie przepisu art. 20a ust. 2 ustawy o BFG, może być przy tym, w stosunku do banku objętego systemem gwarantowania, na swój wniosek skierowany do Komisji Nadzoru Finansowego ustanowiony kuratorem, o którym mowa w przepisie art. 144 Prawa bankowego.

Ustawodawca zobligował przy tym Komisję Nadzoru Finansowego na podstawie przepisu art. 20a ustawy o BFG do niezwłocznego poinformowania Zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o wystąpieniu konieczności wszczęcia przez zarząd banku postępowania naprawczego, o którym mowa w przepisie art. 142 ustawy – Prawo bankowe³², mającego na celu naprawę gospodarki finansowej banku, a w perspektywie przywrócenie mu zdolności konkurowania z innymi podmiotami na rynku, co może stanowić ewentualną podstawę udzielenia pomocy przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Funkcja analityczno-kontrolna odgrywa największą rolę na etapie identyfikacji zagrożeń w sektorze bankowym. Realia sektora bankowego stwarzają bowiem konieczność stałej obserwacji zachodzących w nim zmian i analizy jego sytuacji

³⁰ P. Zawadzka, op. cit., s. 192.

³¹ Ibid., s. 185.

³² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tj. Dz.U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665 ze zm.; dalej jako p.b.).

ekonomiczno-finansowej³³. W konsekwencji bowiem Bankowy Fundusz Gwarancyjny stanowi system wczesnego ostrzegania, jak również system analizy banków zagrożonych³⁴. Nie można przy tym nie doceniać znaczenia roli analityczno-kontrolnej dla prawidłowej (tj. efektywnej) działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. W obliczu chociażby skutków globalnego kryzysu na rynkach finansowych istotne okazuje się odpowiednio wczesne zidentyfikowanie potencjalnego niebezpieczeństwa niewypłacalności po stronie konkretnych uczestników systemu i ewentualne podjęcie stosownych działań zaradczych oraz zabezpieczenie niezbędnych środków; rezultaty zaś analiz umożliwiają nie tylko reagowanie na aktualne zjawiska i zapewnienie sfinansowania niezbędnych potrzeb, ale również sformułowanie długofalowej polityki kształtowania poziomu funduszu ochrony środków gwarantowanych, funduszu pomocowego oraz strategii działania BFG w podstawowych zakresach działalności³⁵.

Normatywną podstawę owych działań stanowią przepisy art. 38 i 39 ustawy o BFG, które mają, ogólnie rzecz ujmując, na celu stałe monitorowanie sytuacji na rynku finansowym, w szczególności w sektorze bankowym. Stąd też – w obecnych warunkach, w dobie globalizacji i liberalizacji owych rynków, gdzie zawirowania na rynku finansowym jednego kraju mogą mieć ogromny wpływ na kondycję rynku finansowego innego państwa – omawiana funkcja analityczno-kontrolna Bankowego Funduszu Gwarancyjnego zdaje się spełniać pierwszoplanową rolę w efektywnym funkcjonowaniu polskiej sieci bezpieczeństwa. W konsekwencji zaś niezbędne staje się precyzyjne określenie zasad współpracy między poszczególnymi ogniwami safety net w tym zakresie. Współpraca ta odbywa się przy tym na podstawie porozumień zawartych między Bankowym Funduszem Gwarancyjnym

³³ M. Grzybowski, *Działalność analityczno-informacyjna*, (w:) W. Baka i in (red.), *Systemy gwarantowania depozytów w Polsce i na świecie*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2005, s. 154.

³⁴ M. Pyła, op. cit., s. 81.

³⁵ M. Grzybowski, op. cit., s. 154.

a Komisją Nadzoru Finansowego i Narodowym Bankiem Polskim, a także Ministrem Finansów oraz Najwyższą Izbą Kontroli.

Znaczenie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w polskiej sieci bezpieczeństwa umniejszają jednak pewne problemy. Pierwszorzędną kwestią zdaje się być występująca w Polsce odrębność systemów gwarancyjnych w obszarze rynku usług finansowych, szczególnie w dobie ekspansji konglomeratów finansowych, świadczących usługi typowe dla różnych segmentów rynku finansowego „pod jednym dachem”³⁶. Na terenie Rzeczypospolitej Polskiej podmioty korzystające z usług inwestycyjnych za pośrednictwem banków objęte są systemem rekompensat, zabezpieczającym aktywa uczestników rynku kapitałowego, zarządzanym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (dalej jako KDPW). W sytuacji zatem, gdy bank prowadzi działalność maklerską, jest ona gwarantowana przez BFG w zakresie depozytów, ale także przez KDPW – w zakresie maklerskich instrumentów finansowych³⁷. Procesy połączeń i konsolidacji wewnątrz krajowej, ale także wymogi racjonalności w postaci oszczędności kosztów administracji i zarządzania oraz działanie w imię poprawy bezpieczeństwa na całym rynku finansowym, którego istotną część stanowi rynek bankowy, przemawiają w efekcie za rozważeniem skupienia działalności gwarancyjnej w jednej instytucji (tzw. gwarancje pod jednym dachem)³⁸. W przyszłości bowiem coraz trudniej będzie w sposób jednoznaczny rozgraniczyć oferowane przez instytucje finansowe produkty

³⁶ M. Zaleska, *Działalność Bankowego Funduszu Gwarancyjnego na tle rozwiązań systemowych*, (w:) A. Szelańska (red.), *Instytucje rynku finansowego w Polsce*, CeDeWu.PL, Warszawa 2007, s. 216.

³⁷ P. Zawadzka, op. cit., s. 37.

³⁸ J. Szambelańczyk, *Przyszłość polskiego systemu gwarantowania depozytów w warunkach integracji i globalizacji*, (w:) W. Baka i in (red.), op. cit., s. 464. Autor podnosi, iż koncepcja ta mogłaby w dłuższej perspektywie obejmować także inne instytucje gwarancyjne, np. fundusze wspólnego inwestowania, a w radykalnym ujęciu nawet system gwarancji polis ubezpieczeniowych. Nie powinna jednak oznaczać scalania poszczególnych funduszy gwarancyjnych, ale zarządzanie wydziałonymi funduszami, aby optymalizować koszty systemowe gwarantowania powierzonych przez klientów środków.

i precyzyjnie podzielić je na depozyty, instrumenty rynku kapitałowego, ubezpieczeniowego czy emerytalnego³⁹.

Tym bardziej koncepcja ta dotyczy integracji systemów gwarantujących oszczędności gromadzonych w instytucjach, które głównie zajmują się działalnością depozytowo- kredytową. Dotyczy to zwłaszcza włączenia do organizowanego przez BFG systemu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, które przecież w Unii Europejskiej traktowane są na równi z bankami, jako instytucje kredytowe, natomiast w Polsce posiadają odrębny wewnętrzny system gwarantowania⁴⁰. Rozpatrując jednak tak konsolidację sektorowych instytucji gwarancyjnych w ramach rynku usług finansowych, jak i integrację systemów przynajmniej w ramach instytucji depozytowo-kredytowych, nasuwa się wniosek, iż nieuchronnym skutkiem tych procesów będzie modyfikacja, a raczej poszerzenie celów wypełnianych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny⁴¹.

Nowy kontekst dla analizowanych ustawowych zadań wypełnianych przez BFG tworzy postępująca integracja rynku usług finansowych w UE, a zwłaszcza transgraniczne świadczenie usług bankowych, co wymaga okresowego przeglądu owych zadań, a w uzasadnionych przypadkach ich redefinicji. Stąd też np. postuluje się poszerzenie celów Bankowego Funduszu Gwarancyjnego na poziomie ustawowym o współpracę i współdziałanie z zagranicznymi instytucjami gwarantowania depozytów w zakresie realizacji gwarancji (choćby poprzez pośrednictwo BFG w wypłacie należnych środków pieniężnych deponentom, np. na zasadzie zlecenia)⁴².

Doświadczenia 15 lat działalności BFG⁴³ zdecydowanie dowodzą jego ważnej roli w polskim sektorze bankowym. Poprzez ochronę depozytów BFG zapewnia sta-

³⁹ M. Zaleska, op. cit., s. 230.

⁴⁰ Ibid., s. 229.

⁴¹ J. Szambelańczyk, op. cit., s. 460.

⁴² Ibid., s. 459-460.

⁴³ Wyniki działalności BFG od momentu jego powstania szeroko omawiają m.in.: M. Zygierewicz, *Bankowy Fundusz Gwarancyjny – potrzeby ewolucji działalności gwarancyjnej i pomocowej w świetle doświadczeń ostatnich lat*, Bezpieczny Bank 2005, nr 2.

bilność sektora oraz udziela wsparcia finansowego dla jego beneficjentów, a równolegle prowadzi działalność analityczną, badawczą i informacyjną – stanowi zatem bardzo ważny element polskiej sieci bezpieczeństwa finansowego⁴⁴. Dziwić zatem może fakt, iż brak jest organów BFG wśród członków powołanego pod koniec 2008 r. Komitetu Stabilności Finansowej, którego celem jest zgodnie z art. 2 powołującej Komitet ustawy z dnia 7 listopada 2008 r.⁴⁵ zapewnienie efektywnej współpracy w zakresie wspierania i utrzymania stabilności krajowego systemu finansowego. Wydaje się, że takie rozwiązanie umniejsza wykorzystanie potencjału, jaki posiada Bankowy Fundusz Gwarancyjny, szczególnie, jeżeli wziąć pod uwagę szereg spełnianych przez tę instytucję zadań, składających się w ostatecznym rachunku na triadę wypełnianych funkcji: gwarancyjnej, pomocowej oraz analityczno-kontrolnej.

⁴⁴ B. Zdanowicz, op. cit., s. 138.

⁴⁵ Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o Komitecie Stabilności Finansowej (Dz.U. nr 209, poz. 1317). Członkami Komitetu są: Minister Finansów, Prezes Narodowego Banku Polskiego oraz Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego.